

BILAGA 4 – Version 2018-01-15

Förslag till skyddsföreskrifter för Värnes vattenskyddsområde

Nedan angivna föreskrifter är specifika för vattentäkten Värnes vattenskyddsområde. De har utformats med vattentäktens nutida och framtida skyddsbehov i fokus och representerar i många avseenden en tillämpning och uttolkning av miljöbalkens intentioner som uttrycks i miljöbalkens allmänna hänsynsregler (MB 2 kap). I vissa fall kan en föreskrift med stöd av miljöbalkens 7 kap innefatta ett större krav på försiktighet än vad som följer av miljöbalkens allmänna hänsynsregler. Föreskrifter för vattenskyddsområde meddelas med stöd av 7 kap. 22§ Miljöbalken.

I hela vattenskyddsområdet gäller de restriktioner och anvisningar som gäller generellt för skyddsområden;

- Naturvårdsverkets föreskrifter om spridning och viss övrig hantering av växtskyddsmedel (NFS 2015:2)
- Naturvårdsverkets föreskrifter gällande skydd mot mark- och vattenförorening vid lagring av brandfarliga vätskor (NFS 2003:24 med senare ändringar enligt NFS 2006:16, NFS 2009:3)

ZONINDELNING AV VATTENSKYDDSSOMRÅDET

Vattenskyddsområdet för Värnes vattentäkt är indelat i tre skyddszoner;

- Vattentäktszon
- Primär skyddszon
- Sekundär skyddszon

Indelningen i skyddszonerna baseras på enligt nedan beskrivna kriterier, vilka baseras på Naturvårdsverkets handbok om vattenskyddsområde 2010:5. Skydds-föreskrifterna hänvisar till dessa skyddszoner.

VATTENTÄKTSZON

Syftet med vattentäktszonen är att säkra ett effektivt närskydd för en vattentäkt. Principen är att området ska vara otillgängligt för andra än verksamhetsutövaren. Vattentäktszonen har avgränsats som ett område kring fastigheten där uttagsbrunnen vid Värnes vattentäkt är belägen.

PRIMÄR SKYDDSZON

Syftet med den primära skyddszonen är att skapa rådrum vid händelse av akut förorening.

Primär skyddszon för Värne vattentäkt har avgränsats på ett sådant sätt att riskerna för akut förorening genom olyckshändelser minimeras. En akut förorening ska hinna upptäckas i tid och åtgärder vidtas innan föroreningen hinner nå vattentäktszonen med uttagsbrunnarna. Gränsen mellan primär och sekundär skyddszon har satts så att uppehållstiden i grundvattenzonen till vattentäktszonens gräns bedöms vara minst 100 dygn för grundvatten bildat i den sekundära skyddszonen.

SEKUNDÄR SKYDDSZON

Syftet med den sekundära skyddszonen är att bibehålla en hög yt- och grundvattenkvalitet eller att förbättra kvaliteten.

Den sekundära zonen för Värne vattentäkt omfattar så stor del av vattenskyddsområdet att uppehållstiden för grundvatten från skyddszonens yttre gräns till vattentäktszonen har en beräknad uppehållstid av minst ett år.

FÖRSLAG TILL SKYDDSFÖRESKRIFTER FÖR VÄRNES VATTENSKYDDSSOMRÅDE

1§ Vattentäktsson

Inom vattentäktsson är det förbjudet att bedriva annat än vattentäktssverksamhet.

2§ Petroleumprodukter

	Primär skyddszon	Sekundär skyddszon
A	<p>Inom den primära skyddszone är det förbjudet att hantera petroleumprodukter.</p> <p><i>Undantag gäller;</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - petroleumprodukter i fordon och arbetsmaskiner för dess drift - transport - befintlig lagring som har sekundärt skydd 	<p>Inom den sekundära- skyddszone krävs det tillstånd för att hantera mer än 250 liter petroleumprodukter</p> <p><i>Undantag gäller;</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - petroleumprodukter i fordon och arbetsmaskiner för dess drift - transport - befintlig lagring som har sekundärt skydd

Ytterligare bestämmelser följer av Naturvårdsverkets föreskrifter gällande skydd mot mark- och vattenförorening vid lagring av brandfarliga vätskor (NFS 2003:24 med senare ändringar enligt NFS 2006:16, NFS 2009:3) samt eventuella senare ändringar.

3§ Miljöfarliga kemiska produkter

	Primär skyddszon	Sekundär skyddszon
A	<p>Inom primär och sekundär skyddszone är hantering av för grund- eller ytvattnet skadliga ämnen såsom impregneringsmedel, lösningsmedel eller andra miljöfarliga kemiska produkter förbjudet.</p> <p><i>Undantag gäller;</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - hantering av mängder mindre än 10 liter - transport - befintlig lagring som har sekundärt skydd 	

4§ Miljöfarlig verksamhet

	Primär skyddszon	Sekundär skyddszon
A	<p>Inom primär-, sekundär- och tertiär skyddszon krävs tillstånd för miljöfarlig verksamhet eller åtgärd som är anmälningspliktig enligt miljöprövningsförordningen (2013:251).</p> <p><i>Undantag gäller;</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - verksamheter eller åtgärder som redan är anmälda eller tillståndsprövade 	

5§ Fordonstvätt

	Primär skyddszon	Sekundär skyddszon
A	<p>Inom primär och sekundär skyddszon är fordonstvätt förbjuden.</p> <p><i>Undantag gäller;</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - fordonstvätt i befintlig anläggning som prövats vid anmälan eller tillstånd enligt miljöbalken och uppfyller gällande krav. 	

6§ Bekämpningsmedel

	Primär skyddszone	Sekundär skyddszone
A	Inom primär skyddszone är hantering av kemiska bekämpningsmedel förbjuden. <i>Undantag gäller;</i> <ul style="list-style-type: none"> - punktsanering av insekter och liknande - transport 	Inom sekundär skyddszone krävs tillstånd för att hantera kemiska bekämpningsmedel. <i>Undantag gäller;</i> <ul style="list-style-type: none"> - punktsanering av insekter och liknande - transport

Ytterligare bestämmelser följer av Naturvårdsverkets föreskrifter om spridning och viss övrig hantering av växtskyddsmedel (NFS 2015:2) samt eventuella senare ändringar.

7§ Växtnäringsämnen

	Primär skyddszone	Sekundär skyddszone
A	Inom primär och sekundär skyddszone är lagring av naturgödsel förbjuden .	
B	Inom primär och sekundär skyddszone krävs det tillstånd för annan yrkesmässig hantering av växtnäringsämnen än lagring av naturgödsel	

8§ Djur

	Primär skyddszone	Sekundär skyddszone
A	Inom primär och sekundär skyddszone krävs tillstånd för djurhållning av mer än 2 djurenheter.	

9§ Avloppsanläggning

	Primär skyddszon	Sekundär skyddszon
A	<p>Inom primär skyddszon är inrättande av avloppsanläggning till vilken vattentoalett är ansluten förbjudet.</p> <p><i>Undantag för a gäller;</i></p> <ul style="list-style-type: none"> avloppsanläggning där bräddning eller utsläpp av orenat eller renat avloppsvatten normalt inte kan ske inom primär zon (ex. sluten tank, pumpbrunn, ledning). 	
B	<p>Inom primär skyddszon är anslutning av vattentoalett till befintlig avloppsanläggning förbjudet.</p> <p><i>Undantag för b gäller;</i></p> <ul style="list-style-type: none"> avloppsanläggning där bräddning eller utsläpp av orenat eller renat avloppsvatten normalt inte kan ske inom primär zon (ex. sluten tank, pumpbrunn, ledning). 	
C	<p>Inom primär och sekundär skyddszon krävs tillstånd för inrättande av avloppsanläggning för BDT-vatten (bad, disk och tvätt).</p>	

10§ Jord och berg

	Primär skyddszon	Sekundär skyddszon
A	<p>Inom primär och sekundär skyddszon krävs tillstånd för husbehovstäckter.</p>	
B	<p>Inom primär och sekundär skyddszon är annan materialtäkt än husbehovstäkt förbjuden.</p>	
C	<p>Inom primär och sekundär skyddszon krävs anmälan för markarbeten med en sammanhängande volym av mer än 150 m³.</p> <p><i>Undantag för c gäller;</i></p> <ul style="list-style-type: none"> akuta drift- och underhållsarbeten på vägar samt el-, tele-, IT-, VA, fjärrvärmeledningar och liknande. 	

11§ Anläggningar för lagring och utvinning av energi och kyla

	Primär skyddszon	Sekundär skyddszon
A	Inom primär skyddszon krävs tillstånd för ny anläggning för lagring av och utvinning av värmeenergi eller kyla från ytvatten, berg och mark.	

12§ Anläggningar för uttag av vatten

	Primär skyddszon	Sekundär skyddszon
A	Inom primär skyddszon är nyetablering av brunn för uttag av vatten från berg eller jord förbjudet .	Inom sekundär skyddszon krävs tillstånd för nyetablering av brunn för uttag av vatten från berg eller jord

13§ Allmänna bestämmelser inom Värnes vattenskyddsområde

- a) Tillsyn enligt dessa föreskrifter utövas av Länsstyrelsen i Jönköpings län. Länsstyrelsen kan på begäran av kommunfullmäktige i respektive kommun överlåta tillsynen till den kommunala nämnden för miljöfrågor i Eksjö kommun.
- b) I de fall tillstånd krävs enligt dessa föreskrifter ska skriftlig ansökan skickas till den kommunala nämnd som ansvarar för miljöfrågorna i Eksjö kommun. I samband med sådan prövning kan nämnden föreskriva särskilda villkor som anses erforderliga för att undvika risk för vattenförorening.
- c) I de fall anmälan krävs enligt dessa föreskrifter ska skriftlig anmälan skickas till den kommunala nämnd som ansvarar för miljöfrågorna i Eksjö kommun. Nämnden kan förelägga om särskilda försiktighetsmått som anses erforderliga för att undvika risk för vattenförorening.
- d) Dispens från förbud enligt dessa föreskrifter kan medges av Länsstyrelsen i Jönköpings län. I samband med sådan prövning kan länsstyrelsen föreskriva särskilda villkor som anses erforderliga för att undvika risk för vattenförorening.
- e) Brott mot skyddsföreskrifterna kan medföra påföljd enligt 29 kap 2 och 2a § Miljöbalken om inte andra ansvarsbestämmelser blir tillämpliga.
- f) Tillstånd enligt dessa skyddsföreskrifter krävs inte om motsvarande delar i verksamheten tillståndsprövats eller omfattas av pågående tillståndsprövning enligt miljöbalkens 9, 11 och 12 kapitel eller annan förordning utfärdad eller med stöd av miljöbalken.
- g) Fastighetsägare, nyttjare av fastighet eller verksamhetsutövare inom vattenskyddsområdet ska omedelbart anmäla spill, läckage och andra händelser om de är av sådan omfattning att de kan medföra risk för vattenförorening. Anmälan ska göras till Räddningstjänsten. Inträffade olyckor ska omedelbart rapporteras på telefon 112.

14§ Skyltning

- a) Där allmänna vägar passerar gräns till vattenskyddsområdet samt vid vägar som passerar genom området ansvarar vattentäktens huvudman för att det finns skyltar som utmärker och informerar om vattenskyddsområdet. Utformningen av skyltar ska följa rekommendationer från berörda myndigheter och statliga verk.
- b) Där petroleumprodukter eller andra hälso- och miljöfarliga produkter hanteras ska skylt finnas som informerar om vattenskyddsområdets existens. Skyltarna tillhandahålls av Eksjö Energi AB. Undantag gäller vid hantering av nämnda produkter för hushållsbehov.

15§ Övergångsbestämmelser

- a) Skyddsföreskrifterna gäller enligt 7 kap. 22 § Miljöbalken omedelbart då vattenskyddsområdet träder ikraft, även om de överklagas.
- b) Verksamhet som har påbörjats före ikraftträdandet och som genom dessa skyddsföreskrifter blir tillståndspliktig får fortsätta att bedrivas till och med den dd mm åå¹. Därefter får verksamheten bedrivas endast om den som bedriver verksamheten lämnat in en ansökan om tillstånd till tillståndsmyndigheten senast den dd mm åå.
- c) Verksamhet som har påbörjats före ikraftträdandet och som genom dessa skyddsföreskrifter blir anmälningspliktig får fortsätta att bedrivas till och med den dd mm åå². Därefter får verksamheten bedrivas endast om verksamheten är anmäld senast den dd mm åå.
- d) Verksamhet som har påbörjats före ikraftträdandet och som genom dessa skyddsföreskrifter blir förbjuden får fortsätta att bedrivas till och med den dd mm åå³. Därefter får verksamheten bedrivas endast om verksamheten erhållit dispens från förbudet senast dd mm åå.

¹ Datum sätts vanligtvis till två år efter ikraftträdande.

² Datum sätts vanligtvis till två år efter ikraftträdande.

³ Datum sätts vanligtvis till två år efter ikraftträdande.

BILAGA 1 – GENERELLA BESTÄMMELSER INOM VATTENSKYDDSOMRÅDE ENLIGT ANNAN LAGSTIFTNING

Naturvårdsverkets föreskrifter gällande skydd mot mark- och vattenförorening vid lagring av brandfarliga vätskor (NFS 2003:24 med senare ändringar enligt NFS 2006:16, NFS 2009:3)

10 kap. Ytterligare krav inom vattenskyddsområde

1 § Ytor, på vilka brandfarliga vätskor hanteras, skall utformas på ett sådant sätt att spill och läckage kan insamlas och omhändertas.

2 § Vid påfyllningsrör för tank inom vattenskyddsområde skall informationsskylt om "vattenskyddsområde" vara uppsatt. Informationsskylten skall vara väl synlig, vara av varaktig beskaffenhet eller ha annan varaktig märkning.

3 § Cistern eller lösa behållare med en sammanlagd lagrad volym som är större än 250 liter ska ha sekundärt skydd. Generellt krav på sekundärt skydd gäller inte enligt dessa föreskrifter cistern med tillhörande rörledningar belägen i pannrum eller motsvarande i bostadshus och som är under regelbunden uppsikt. Generellt krav på sekundärt skydd gäller inte, enligt dessa föreskrifter, befintliga cisterner och lösa behållare med tillhörande rörledningar installerade på en plats som vid tidpunkten för installationen inte utgjorde vattenskyddsområde. (NFS 2009:3)

4 § Det sekundära skyddet skall rymma minst hälften av lagrad vätske-volym, dock minst den största behållarens volym, och skall vara tätt och hållbart. Det sekundära skyddet måste vara utformat så att kontroll är möjlig.

5 § Rörledningar skall vara dubbelmantlade eller ha annat sekundärt skydd. Rörledningar i mark får endast ha kopplingar mot cistern. Rörledning (i byggnad) får ej dras i eller under golv, utan skall förläggas väl synlig.

6 § Vid konstruktions- och tillverkningskontroll skall kontrolleras att det sekundära skyddet är tätt och fungerar. Undantag från konstruktions- och tillverkningskontroll gäller för sådant sekundärt skydd, för vilken certifieringsorgan meddelat intyg om överensstämmelse enligt 6 kap. 2 §. (NFS 2006:16)

7 § Återkommande kontroll av det sekundära skyddet skall ske enligt samma intervall som för cisterner och rörledningar.

8 § Cisterner och rörledningar som installerats och tagits i bruk i enlighet med de vid installationen gällande bestämmelserna och som inte har sekundärt skydd, ska genomgå återkommande kontroll med ett intervall av 6 år om anordningen har ett gott korrosionsskydd, och med ett intervall av 3 år om anordningen saknar ett gott korrosionsskydd. (NFS 2009:3)

11 kap, punkt 4: Kraven i 10 kap. 3, 4 och 5 § om sekundärt skydd inom vattenskyddsområde gäller inte generellt för befintliga anläggningar installerade före den 6 juni 1990.

Naturvårdsverkets föreskrifter om spridning och viss övrig hantering av växtskyddsmedel (NFS 2015:2)

6 kap. Tillstånd för användning i vattenskyddsområde

1 § Det är förbjudet att utan särskilt tillstånd av den kommunala nämnden yrkesmässigt använda växtskyddsmedel utomhus inom de delar av ett vattenskyddsområde som betecknas som vattentäktzon, primär (inre) skyddszon och sekundär (yttre) skyddszon.

Om ett vattenskyddsområde inte har indelats i zoner gäller förbudet mot användning utan tillstånd enligt första stycket inom hela vattenskyddsområdet.

2 § Bestämmelsen i 1 § gäller inte vid användning som har karaktär av punktbehandling och som har en sådan begränsad omfattning att människors hälsa och miljön inte riskerar att skadas.

Bestämmelsen i 1 § gäller inte vattenskyddsområden som har inrättats efter den 1 januari 2018 eller vattenskyddsområden för vilka föreskrifter till skydd för området har ändrats efter den 1 januari 2018.

Enligt 2 kap. 36 § andra stycket förordningen (2014:425) om bekämpningsmedel gäller bestämmelsen i 1 § inte för ett vattenskyddsområde eller de delar av ett vattenskyddsområde som omfattas av föreskrifter meddelade med stöd av 7 kap. 22 § miljöbalken med förbud mot användning av växtskyddsmedel.

BILAGA 2 - DEFINITIONER AV BEGREPP

Avverkning	<p>Med avverkning avses fällning och upparbetning av träd samt därmed sammanhängande arbeten. Med avverkning avses ej plockhuggning eller gallring.</p> <p>Med gallring avses här uttunning eller utglesning av växtbestånd med syfte att bereda kvarstående plantor bättre utrymme och utvecklingsmöjligheter.</p> <p>Med plockhuggning avses här en skogsbruksmetod varvid enstaka träd och grupper av grova träd avverkas.</p>
Djurenhet	<p>Här avses djurenhet i enlighet med 2 kap. 3 § miljöprövningsförordningen (2013:251). Med en djurenhet avses</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. en mjölkko eller sinko, inklusive kalv upp till en månads ålder, 2. sex kalvar från en månads upp till sex månaders ålder, 3. tre övriga nöt, sex månader eller äldre, 4. tre suggor eller betäckta gyltor, inklusive smågrisar upp till tolv veckors ålder, 5. tio slaktsvin, obetäckta gyltor eller avelsgaltar, tolv veckor eller äldre, 6. en häst, inklusive föl upp till sex månaders ålder, 7. tio minkhonor för avel, inklusive valpar upp till åtta månaders ålder och avelshannar, 8. etthundra kaniner, 9. etthundra värphöns eller kycklingmödrar, sexton veckor eller äldre, 10. tvåhundra unghöns upp till sexton veckors ålder, 11. tvåhundra slaktkycklingar, 12. etthundra kalkoner, gäss eller ankor, inklusive kycklingar och ungar upp till en veckas ålder, 13. femton strutsfåglar av arterna struts, emu eller nandu, inklusive kycklingar upp till en veckas ålder, 14. tio får eller getter, sex månader eller äldre, 15. fyrtio lamm eller killingar upp till sex månaders ålder, eller <p>i fråga om andra djurarter, det antal djur som har en årlig sammanlagd utsöndring motsvarande 100 kilogram kväve eller 13 kilogram fosfor i färsk träck eller urin.</p>
Fordon	<p>Med fordon avses i dessa föreskrifter ett motordrivet transportmedel/arbetsredskap som kan framföras på mark, vatten eller is.</p>
Hantering	<p>Med hantering avses här tillverkning, bearbetning, behandling, förpackning, förvaring, användning, omhändertagande, destruktion, spridning, konvertering, saluförande, överlåtelse och därmed jämförliga</p>

	förfaranden.
Husbehovstäkt	Husbehovstäkt avser här uttag av material som ska användas inom den egna fastigheten för dess egna behov.
Hushållsbehov	Med hushållsbehov avses sådant behov som uppkommer i det egna hushållet och som inte är förknippat med kommersiellt bruk. Hushållsbehov begränsas vid hantering av enstaka förpackningar av de största storlekarna en enskild konsument kan köpa i detaljhandeln. Tillfällig förvaring av större mängder färg, exempelvis i samband med målning av ett enskilt bostadshus skall också anses vara hantering för hushållsbehov
Hälso- eller miljöfarliga produkter	Med hälso- och miljöfarliga produkter avses a) Hälso- eller miljöfarliga kemiska produkter enligt Kemikalieinspektionens definition i KIFS 2005:7, samt dess ändringar eller b) Varor som innehåller hälso- och miljöfarliga ämnen c) Petroleumprodukter som bensin, motorolja mm eller d) Vätskor och fasta material som innehåller mikroorganismer och andra smittämnen.
Kemiskt bekämpningsmedel	Kemiska bekämpningsmedel avser här kemiska produkter med syfte att 1. påverka växters livsprocesser, skydda växter eller växtprodukter mot djur, växter eller mikroorganismer eller bevara växtprodukters hållbarhet, eller 2. syfte att förstöra, stöta bort, oskadliggöra, förhindra verkningarna av eller på något annat sätt utöva kontroll över organismer som är skadliga eller oönskade för människor, djur, egendom eller miljön. En annan benämning är kemiska växtskyddsmedel.
Markarbete	Med markarbete avses i dessa föreskrifter grävning, schaktning, sprängning, borring, pålning, spontning och andra jämförbara arbeten i markytan eller under jord, som påverkar markens utseende och struktur.
Materialtäkt	Med materialtäkt avses här täkt av berg, sten, grus, sand, lera, jord, torv eller andra jordarter.
Petroleumprodukter	Petroleumprodukter avser här bensin, diesel, olja och liknande produkter som kan påverka grundvattnet
Sekundärt skydd	Sekundärt skydd avser anordning som säkerställer att vätska kan uppfångas från en läckande cistern, tank eller annan behållare. Dubbelmantlad cistern, tank eller annan behållare anses ha sekundärt skydd. En invallning är en annan typ av sekundärt skydd.
Yrkesmässig	Med yrkesmässig avses sådan verksamhet som har en viss omfattning och varaktighet, samt ett objektivt fastställbart vinstsyfte och är av

självständig karaktär. Verksamheten behöver dock inte vara vederbörandes huvudsysselsättning. Kravet på vinstsyfte avser att markera gränsdragningen mot hobbyverksamhet.

14 (14)

Förslag till skyddsföreskrifter för Värne
vattenskyddsområde
2016-07-06

p:\1313\1311900_eksjö_vso_fastställandeprocess\000\10 arbetsmtrl_dok\4_vsf_samtliga\bilaga 4 - förslag till vattenskyddsföreskrifter för värnes grundvattentäkt_180115.doc